

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

II. An omnes Episcopi inter se quoad potestatem regendi Ecclesiam sint
pares, an potius tum inter ipsos Apostolos, vnus ceteris potestate &
auctoritate præstiterit Petrus; tum pari ratione etiamnum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

hæretici aliter sentientes damnati; ut in Concilio Nicæno I. Arius; in Concilio Constantinopolitano I. Macedonius; in Concilio Ephesino I. Nestorius; in Concilio Chalcedonensi Eutyches; in Concilio Constantinopolitano II. Origenista; in Concilio Constantinopolitano III. Monothelita; in Concilio Nicæno II. Iconomachi, &c. Ut proinde dubium minime esse possit, Concilium generale Episcoporum legitimum esse supremum fidei Iudicem.

Quarto accedit ratio. Quia suprema potestas Iudiciaria utique est penes Rectores & Præpositos Ecclesiæ: tales autem sunt Apostoli, eorumque legitimi Successores Episcopi & Prælati Ecclesiæ, ut ex dictis liquet, & totius simul antiquitatis vsu ac praxi sit contestatum. Quod si potestas regendi Ecclesiæ, quæ olim fuit penes Apostolos, iam est penes Principes sæculares, aut ipsam plebem, non penes Episcopos, velut Apostolorum Successores, necesse est, à Christo mutatum fuisse regimen Ecclesiæ. At ubi, quomodo, & quando hoc accidit? An Christus denuo de cælis descendit, ut abrogato priore regimine, novum constitueret, novamque adeo Ecclesiæ (quam equidem mutato regimine, & ipsam mutari necesse est) denuo conderet? Sed hæc omnia recta ratio velut absurdissima commenta & deliria damnat & execratur. Plura dubio sequenti.

DVBIVM II.

An omnes Episcopi inter se, quoad potestatem regendi Ecclesiæ, sint pares; an potius tum inter ipsos Apostolos, unus ceteris potestate & auctoritate præstiterit Petrus; tum pari ratione, etiamnum in Ecclesia unus aliquis existat Petri Successor, ceteris omnibus Episcopis superior.

Ad S. Thomæ 2. 1. q. 1. a. 9. & 10.

38 **D**ocemus dubio præcedenti indefinite, supremam potestatem regendi Ecclesiæ, adeoque auctoritatem illam iudiciariam, cuius est definire cōtrouersias fidei, & olim fuisse penes Apostolos, & nunc esse penes Episcopos ac Præsules Ecclesiæ. Iam vero ulterius inquirendū sequitur num & Apostoli & Episcopi omnes quoad eam auctoritatem sint pares; an potius tum inter ipsos Apostolos ceteris auctoritate præstiterit Petrus; & nunc pariter aliquis in Ecclesia ceteris Episcopis Superior existat, eiusdem Petri Successor.

Et quidem sectarij huius temporis omnes, ut quam tutissimam sibi viam parent, ad primatum Romani Pontificis oppugnandū, omnia illa diligenter amoliri conantur, quæ ei quoquo modo

39 fauere possunt. Itaque cum primatus Romanæ sedis nō aliunde, quam ex primatu Petri comprobetur, negant ipsi, Petrum fuisse caput Apostolorum & Ecclesiæ, aut ceteris Apostolis superiorē. Ita docet Lutherus in lib. de potestate Papæ, Calvinus lib. 4. Instit. c. 6. & Magdeburgenses centuria 1. lib. 2. cap. 7. alijque Sectarij, è quibus tamen nonnulli Petro concedunt aliquem inter Apostolos primatum, seu præminentiam tum ætatis, tum vocationis, quasi Petrus fuerit primus ætate, primusque ad Apostolatū vocatus. In eodē errore fuerunt olim Wicleffus, Huss, & alij quidam hæretici. Catholica autem sententia in sequentibus assertionibus consistit.

40 **ASSERTIO I.** Fuit quidem Christus ipse, quādiu in terris agebat, supremum ac visibile totius Ecclesiæ Caput, in quo plenissime omnis auctoritas & potestas Ecclesiastica resideret: quin idem etiamnum in cælis degens inuisibile Ecclesiæ caput & fundamentum, eadē auctoritate, excellentia & potestate perpetuo præditū perseuerat. Ita sentiunt Theologi omnes cū S. Thoma 3. part. q. 8. speciatim Gregorius de Valentia to. 3. disp. 1. q. 1. pun. 7. §. 28. & tom. 4. disp. 1. q. 8. nec dissentiunt hodie Sectarij: nisi quod Marcus Antonius, male nuper ab Ecclesia Christi & vera fide deuius lib. 1. de Repub. Eccles. cap. 1. negauit, Christum ante Ascensionē fuisse Caput Ecclesiæ, aut per seipsum fundasse & ædificasse Ecclesiā; cum ea per Apostolos primum fuerit ædificata post CHRISTI Ascensionem.

41 Probatur assertio aperte ex scriptura, quæ Christo in terris existenti plenā auctoritatē regēdi Ecclesiā tribuit. Ut quādo ipse duodecim Apostolos ac septuaginta discipulos ministros delegit, & cū auctoritate ad prædicandū Euangeliū regni cælorum dimisit. Matth. 10. Marci 3. & Luc. 6. 9. & 10. Item quando instituit noua Sacramenta, nouūq; Sacerdotiū & Sacrificiū, quando noua præcepta & Consilia Euangelica condidit & promulgauit.

42 Quo speciatim etiā pertinent illa Matthæi 28. v. 18. *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes &c.* Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consummationē sæculi. Ioannis 20. v. 21. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. &c.* Accipite spiritū sanctū, quorū remisistis, &c. 1. Cor. 3. v. 11. *Fundamentū aliud nemo potest ponere, præter id quod positū est, quod est Christus IESVS.* Ephes. 1. v. 22. *Omnia subiecit sub pedibus eius: & ipsum dedit caput super omnē Ecclesiā, quæ est corpus ipsius, & plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimplet.* Eph. 2. v. 20. *Super ædificati super fundamentū Apostolorū & Prophetarū, ipso summo angulari lapide Christo IESU.* 1. Petri 2. v. 6. & Isaia 28. v. 16. *Ecce pono in Sion lapidem summū angularem, electū pretiosum: & qui crediderit in eum non confundetur.* Quæ quidē ad Christū etiamnū mortale vitā agentem spectare, patet ex verbis subsequētibus: *Lapis quem reprobauerunt ædificantes, nempe Iudæi Christū crucifigētes.* Hinc etiā Christus peculiari modo vocatur in scriptura Doctōr, Præceptor, Legislato, Iudex, Medicus, Pastor, & Pontifex, ut pluribus videre est apud Valentiam loc. cit.

Ratio est manifesta. Nam cum Christus esset Deus & homo, in quo omnes thesauri sapiētia &

scientiæ absconditi erant, quique ideo etiam missus fuit à patre in mundum, ut nouam sibi Ecclesiam congregaret, negari non potest, eum etiam secundum humanitatem quoddam absolutum in Ecclesia ius, & ab omni creatura independens dominium habuisse: præsertim quando non solum rex ipse Ecclesiam, quam diu præsens erat, sed ipsum quoque Ecclesiasticum regimen primus sua auctoritate instituit; quod est apertum signum potestatis in vniuersa Ecclesia, ut dictum.

43 **ASSERTIO II.** Christus neque tradidit, neque tradere potuit plenitudinē illam & perfectionem suæ potestatis & auctoritatis alteri; qui proinde in suo regimine nullum habet successorem. Hanc assertionem bene declarant & prosequuntur Turrecremata de Ecclesia lib. 1. cap. 5 2. & Gregorius de Valentia tom. 4. d. 1. q. 9. pun. 4. & d. 3. q. 5. pun. 3. Probatum & declaratur. Quemadmodum enim caput hominis duo potissimum munia sibi vindicat, nimirum quod per sensus & intelligentiam cæterorū membrorū functiones dirigit & imperat, & quod simul in membra cætera vim quandā internam vitæ motusque vitalis influit: ita Christus non modo Ecclesiæ caput est, quod extrinseca directione & gubernatione, docendo & præcipiendo, corpus Ecclesiæ dirigit, sed simul etiam, quod intertū vigorem, gratiam scilicet & omnis generis virtutes, eidē suggerit ac subministrat, iuxta illud Ioannis 1. v. 17. *De plenitudine eius nos omnes accepimus & gratiam pro gratia: quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est.*

44 Deinde Christus supremam habuit potestatem leges ferendi, abrogandi, noua Sacramenta instituendi, vetera abrogandi, totumque Ecclesiæ regimen suo arbitratu constituendi; quod nulli hominum competit. Denique Christus caput est vniuersale totius Ecclesiæ, non solum militantis in terris, sed etiam triumphantis in caelis, omniumque fidelium, qui vnquam sunt, fuerūt, aut erunt: quod itidem nulli hominum conuenit.

Quæ etiam causa est cur Christus in Ecclesia nullum habeat successorem; sed solummodo vicarium ut dicemus. Quia successor cum antecessore parem potestatem habet; ac simul eundem antecessorem potestatem suam amississe supponit: quod de Christo dici non potest.

45 **ASSERTIO III.** Contulit tamen Christus aliquam in Apostolos potestatem & auctoritatem regendi & gubernandi Ecclesiam: atque ita quidē, ut Apostoli omnes, quoad comunem Apostolatus dignitatem & prærogatiuam, pares essent. Prior pars constat ex dictis dub. præced. Secundam partem tradunt Caietanus tractat. de comparatione Papæ & Concilij c. 3. vbi dicit, *Apostolos reliquos, quatenus Apostolos, fuisse D. Petro pares; quatenus autem erant oues Christi, fuisse Petro subiectos.* Idē ex communi docet Gregorius de Valen. hic q. 1. p. 7. §. 28.

Probatum & declaratur assertio. Nam ad Apostolatus prærogatiuā duo pertinebāt; primū quod ipsi immediate à Christo Ecclesiastici ministerij auctoritatem acceperunt; alterum quod eandem auctoritatem à Christo acceperunt, sine vlla determinatione ad certa loca; ita nimirum.

ut ipsi tanquam Episcopi, Doctores, & Pastores animarum, possent vbique in toto terrarum orbem munia Ecclesiastica rite obire, iuxta illud Matthæi 28. vers. 19. *Euntes docete omnes gentes;* & Marci 16. vers. 15. *Euntes in mundum vniuersum; prædicate Euangelium omni creatura.* In hac ergo vtraque Apostolatus prærogatiua, omnes Apostoli pares fuerunt. Quod ipsum etiam SS. Patres nonnunquā docuerunt, speciatim Cyprianus lib. de vniuersitate Ecclesiæ vbi ait: *Hoc erant vniuersi ceteri Apostoli, quod & Petrus, pari consortio prædij & honoris & potestatis.*

46 **ASSERTIO IV.** Petrus nihilominus caput fuit Apostolorum, & Vicarius Christi; adeoque post Christum, & sub Christo, visibile in terris totius Ecclesiæ caput. Hæc assertio contra Sectarios huius temporis probatur fuisse à Controuersiarum tractatoribus; sed ego scripturæ solum potissima loca paulò accuratius expendam.

Prima igitur ac potissima probatio sumitur ex apertis noui testamenti testimonijs, quibus eam potestatem & auctoritatem Christus Apostolo Petro, partim promissit, partim confirmauit, ac denique re ipsa tradidit.

Primum locus est Matthæi 16. vers. 18. vbi Christus ad Petrum ait: *Beatus es Simon Bar Iona: quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in caelis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam & porta inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claves regni caelorum, & quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in caelis:* Ex quo loco duplex argumentatio ad propositum desumitur. Primum ex verbis illis: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

47 Ex quibus ita argumentamur: Si Christus super Petrum, veluti petram, ac secundarium post se fundamentum ædificauit Ecclesiam suam vniuersam, & ad finem vsque mundi duraturā, consequens est, Petrum fuisse post Christum, eiusque ascensionem, visibile caput & Primatē totius Ecclesiæ Christi, & cæterorū Apostolorum: sed verum est antecedens, ex aperta illa Christi promissione, quam saltē post Christi ascensionem fuisse implētā dubitari non potest. Ergo & consequens. Maior patet, quia idem est in ædificio spirituali, esse petram, seu primarium ac immobile quoddam fundamentum totius ædificij, & esse caput eiusdem ædificij; atque hoc ipso, quod Christus vniuersam Ecclesiam suam supra Petrum se ædificaturū promissit, simul etiam statuit, ut vniuersa Ecclesia, adeoque etiam ceteri Apostoli, Petri auctoritate & robore niterentur, quando vtiq; in Ecclesia Christi vniuersa, etiam Apostoli comprehenduntur.

48 Minor propositio, nimirum in verbis illis Christi, per petram designatum fuisse Petrum, de quo tota est difficultas, probatur primo ex ipso verborum contextu, prout etiam in Biblijs latinis recitatur. Nam in similibus loquendi modis, vbi facta certæ personæ compellatio, *Tu es hic vel ille;* subiungitur particula demonstratiua, relata vel ad idem nomen denuo repetitum, vel ad simile habens allusionē ad priorē personæ

appella-

appellationem, v. g. Et cum hoc, vel ita faciam, aut fiet istud. Et semper vocula demonstratiua demonstrat personam de qua antea immediate sermo erat, vt si dicam: Tu es Rex, & in hoc Rege fiduciam meam colloco. Tu es Consul, & ab hoc Consule consilium expecto. Tu es mercator, & ab hoc mercatore merces expecto. Tu es ciuis, & cum hoc ciue amicitiam iungam. Tu es Dux, & hunc Ducem miles sequar. Et. Idem etiã fit in nominibus proprijs; etiã nisi nõnulla subinde in ijs fiat ipsarum terminationum ac generum per allusionem mutatio, vt si dicam: Tu es Ignatus, & hoc igne mundus inardescet. Tu es Columna, & hac columna sustinebis Ecclesiam. Tu es Victoria, & hac Victoria exhalabit orbem. Tu es Aquila, & hac aquila super astra euolabit. Et similia huius generis adduci possunt innumera; in quibus omnibus & singulis exemplis, si vel exactissima & plenissima omnium fiat inductio, quis nisi mente captus negauerit, demonstratiuum pronomen *Hic* cum suo appellatiuo semper respicere personã, quæ immediate antea pronomine illo primitiuo *Tu* significabatur? Cum ergo & oratio illa, Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, sit ijs, de quib⁹ diximus vndeque & per omnia similis; certe apertissima contumacia, & voluntaria infania, imo aperta cognitæ veritatis impugnatione est, solo nouandi studio negare, verba illa super hanc petram respicere & designare Petrum.

Secundo confirmatur idẽ ex textu græco. Etenim quia vocabulũ *Petrus*, græcũ est, hinc fit, vt in latino sermone, non ita clara sit vis & emphasis allusionis, ipsaque adeo connexio inter Petrũ & petram: quæ multo minus etiã elucescit in vernaculo idiomate, vbi nec vocũ quidẽ est illa annotatione & similitudo, cum dicitur: Du bist Petrus / vnd auff disen Felsen will ich bauen mein Reich. Quæ ratione fit etiã, vt apud homines simplices, Sectarij nostri causam vncunq; tolerabilem tueri videantur, cum dicunt, Petrus, vnd der Fels; nihil inter se comune habere, cũ tamen sit textum latinum, & multo magis si græcum, aut syriacum legere & intelligere possent, perspicuam rei veritatem vtiq; facile perspecturi essent.

Itaque vt de græco textu prius dicã, in eo verba, de quibus agimus, ita leguntur: *ὄ ἐ Πέτρος, ὃ ἐν τῷ τῷ πέτρῳ οἰκοδομήσω μὲ τὴν ἐκκλησίαν.* In quibus verbis, vtrumque nomen illud *Πέτρος* & *πέτρα*, quib⁹ apud latinos respõdēt *Petrus* & *petra*, tametsi genere & terminatione differãt, quod vnum masculinum est, alterum femininum, vnam tamen prorsus ac eandem significationẽ habent, ita vt atque vtrumq; petram, rupem, aut cautẽ, seu immobile saxum significet. Quo fit, vt si spectemus verborum significationem, perinde sit, ac si dixisset Christus: Tu es Petra, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. Quod si factum fuisset, quis quæso negare auderet, voculam petram secundo loco positam designare Petrũ? Et quãuis S. Matthæus, aut eius interpretẽ æque potuisset vtrobiq; vti vocabulo *Πέτρος* dicendo: *ὄ ἐ Πέτρος, ὃ ἐν τῷ τῷ πέτρῳ οἰκοδομήσω μὲ τὴν ἐκκλησίαν.* Quasi dicas, Tu es Petrus, & super hanc Petrũ edificabo Ecclesiam meam: attamen ad omnem æquiuocacionem tollendam, ne vocabulum *Πέ-*

τρος etiã altero loco solum velut proprium Petri nomen, nõn autem secundum genuinam vim ac significationem vsurpatum videretur, atque adeo vt emphasis & vis indubitata nominis appellatiui petram significantis, à Christo loquente spectata, liquido repræsentaretur, maluit is secundo loco, vti vocabulo *petra* quam *Petrus*.

Perinde ac si quis eum, qui latine vocaretur Scintilla, aut Stella, ita alloqueretur: Tu es Scintilla, & hac scintilla magnum excitabit incendium. Vel tu es Stella, & hac stella illuminabitur orbis. Vbi similiter ex genere masculino transitur ad femininum; eo solum, vt vis sua & significatio nomini Scintillæ ac stellæ secundo loco vsurpato constet. Et sicut in hoc casu, ob mutationem generis, nemo dubitaret, nomen scintillæ ac stellæ vtroque loco vnum & eundem hominem designare, etsi priore loco masculinẽ, posteriori loco femininẽ, ac per modum appellatiui vsurpato esset; ita etiã dubitari nullo modo potest, vtrumque vocabulum *Πέτρος* & *πέτρα*, etsi genere diuersum, vnum tamen ac eundem Petrum designare ac significare. Vt proinde puerilis aduersus Grammaticam sit error Iacobi Heilbrunneri, Prædicantis quondam Neoburgensis, in suo acatholic. art. 4. cap. 2. pag. 285. quando ex illa mutatione & diuersitate generis, colligit, petram ad Petrum spectare non posse: quia *relatiuum*, inquit, *cum suo antecedente genere & numero conuenire debet.* Quasi vero *petra* aut *scintilla* vel *stella*, &c. in his exemplis sint *relatiua*, & non potius nomina apposita, quæ sæpe genere à suo antecedente differunt.

Tertio idem clarius patescit ex textu Syriaco. Vbi sine vlla prorsus nominum variatione, pro verbis illis *Petrus* & *petra*, vnum ac idem vocabulum *Cepha*, siue *Cipha*, vtrobiq; legitur, ad hunc scilicet modum: *Danbã Ciphã, veal hada Ciphã ebneha lebãdãbi*: hoc est: Tu es Cipha, & super hanc Cipha edificabo Ecclesiam meam. Quod aliud non est, quam si græce dictum fuisset: *ὄ ἐ πέτρα, ὃ ἐν τῷ τῷ πέτρῳ οἰκοδομήσω μὲ τὴν ἐκκλησίαν.* aut latine: Tu es Petra, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam; vel etiam germanice; Du bist der Fels / vnd auff disen Felsen will ich bauen mein Reich. Quæ si ita in lingua græca, latina, vel germanica dicta fuissent à Christo, quis vel impudentissimus negare auderet, nomen *petram* significans secundo loco cum pronomine demonstratiuo positum, Petrum designare?

Cum igitur Christus Dominus ita prorsus, non quidem græce, nec latine, aut lingua nostra quadam vernacula, Petrum alloquutus sit, sed Syriacẽ, prout in ipso etiã Syriaco Euangelij textu refertur, quis dubitet, ijs verbis, *super hanc petram*, in quamcunq; tandem linguam transponantur, seu quocunq; vocis sono enuntientur, Petrum designari, ac velut digito demonstrari? præsertim quando in Syriaco & in Hebraico idiomate, nec potuit quidem talis vocum quoad terminationem mutatio, qualis in lingua græca & latina cernitur, locũ habere, cum nomẽ *Cepha* apud Syros, & nomen *Ceph* apud Hebræos,

sive de persona dicatur, sive de re scilicet *petra*, eundem sonum, eandemque terminacionem constantiter retineat.

53 Quarto probatur eadem veritas ex circumstantiis loci; que in eundem sensum optime quadrat. Nam nec Christo aliud quicquam magis conueniebat, quam edificare & fundare Ecclesiam suam; nec Petro aptius quidquam, quam esse petram; præsertim cum ob eam ipsam causam nomen id Petro fuerit à Christo recens impostum; nec *petra* aliud accommodatum magis, quam esse fundamentum Ecclesie; nec fundamēto huic affinius quidpiam, quam inexpugnabile edificium; nec huius edificij promulgandi tempus & locus opportunior, quam conuentus Apostolorum.

54 Quinto eadem veritas probatur consentiente auctoritate Patrum, tam latinorum, quam grecorum, qui ex iisdem verbis Christi, Petrum fuisse petram ac fundamentum Ecclesie constitutum, constantissime tradiderunt; speciatim ex latinis Clemens Romanus epistola 1. ad Iacobum, Tertullianus lib. præscript. cont. heret. cap. 22. & in lib. de monogamia cap. 6. & lib. de pudicitia cap. 21. Cyprianus epist. 40. & epist. 55. & epist. 69. 70. 71. 73. & lib. de vnitae Ecclesie cap. 3. Zeno Veronenfis serm. de Circumfione, Marcellus I. epist. 1. Hilarius Pictauiensis in psalm. 131. & in Matthæum can. 16. & lib. 6. de Trinitate, Ambrosius serm. 47. & 64. & in hymno ecclesiastico, qui nunc etiam ad Laudes Dominiæ decantari solet, Hieronymus in caput. 16. Matthæi & lib. 1. dialogorum aduersus Pelagianos cap. 4. & Epist. 54. ad Marcellam, Augustinus serm. 2. & 5. in festo SS. Petri & Pauli & serm. 15. de Sanctis, & in psalmo contra partem Donati iam olim etiam in Ecclesia decantari solito, Leo Magnus serm. 3. de anniuersario sue assumptionis, & homil. de Transfiguratione Domini cap. 1. & epist. 89. cap. 1. Prosper lib. 4. de vocatione Gentium cap. 28. Gregorius Magnus lib. 6. epist. 37. & lib. 4. epist. 82. Ilidorus lib. 2. de offic. eccles. cap. 5. Bernardus lib. 2. de considerat. ad Eugenium.

55 Ex Grecis idem testantur Hippolytus orat. de consummatione mundi, Origenes homil. 5. in Exodum & in cap. 6. epist. ad Romanos, Eusebius Alexandrinus homil. de resurrectione, Athanasius epist. ad Felicem, Basiliius in caput 2. Isaie, & lib. 2. contra Eunomium, Gregorius Nazianzenus orat. 26. de moderatione in disput. Epiphanius in Anchorato, Chrysostomus orat. in Petrum & Paulum, & orat. in Petrum & Eliam Prophetam, & homil. 83. in Matthæum, & in psalm. 50. & homil. 80. ad populum Antiochenum de poenit. & hom. 87. in Ioannem, Cyrillus Alexandrinus lib. 2. in Ioannem cap. 12. & Concilium Chalcedonense act. 3. Euagrius lib. 2. cap. 4. Germanus Constantinopolitanus in theoria rerum ecclesiast. Damascenus in hist. Barlaam cap. 11. Theodorus Studites epist. ad Paschalem Pontificem, Ignatius Constantinop. epist. ad Adrianum II. Theophylactus in cap. 16. Matthæi & 22. Lucæ, Euthymius in cap. 16.

Matthæi, Theodorus Balsamon ad canonem 16. synodi Carthagin. Quin & Ieremias Patriarcha Constantinopolitanus in suo ad Wittenbergenfium scriptum responso 2. cap. de iustit. fidei & bonis operibus, Petrum *Apostolorum Corypheum* vocat: vt videas etiam Schismaticos grecos ab hac veritate, quantumuis adeo Romanæ Cathedralis infensos non descivisse. Quorum omnium Patrum expressa verba & testiunia sigillatim, retuli part. 2. confess. August. demonst. 3. 8. 2. Certe negare hanc veritatem tam aperte in scriptura traditam, tantaque & tam consentiente Patrum testificatione roboratam, non nisi perfrictæ frontis esse potest.

Nec obstat, quod Augustinus lib. 1. retract. cap. 21. eam explicationem vilis est retractare, cum ait: *In libro contra epistolam Donati dixi in quodam loco, de Apostolo Petro, quod in illo tanquam in petra fundata sit Ecclesia: qui sensus etiam cantatur ore multorum in verbis Beatissimi Ambrosij, ubi de gallo gallinaceo ait: Hoc, ipsa petra Ecclesia, canente, culpam diluit. Sed scio, me postea sapissime exposuisse, quod à Domino dictum est: Tu es Petrus & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, ut super hunc intelligeretur, quem confessus est Petrus dicens: Tu es Christus filius Dei viui: ac si Petrus ab hac petra appellatus personam Ecclesia figuraret, qua super hanc petram edificatur, & accepit claves regni celorum. Non enim dictum est illi, Tu es petra, sed Tu es Petrus: petra autem erat Christus, quem confessus Simon, sicut eum rota Ecclesia confiteatur, dictum est Petrus. Harum autem duarum sententiarum quæ probabilior sit, elizat lector. Ita Augustinus.*

Sed quæ reuera Catholica veritati nihil obstare, ex his fit manifestum 1. quia Augustinus priorem illam suam explicationem, quam fateatur etiam Ambrosij verbis iam olim palam in Ecclesia fuisse decantatam, nullo modo reiecit, aut retractat; sed cum aliam quidem simul explicationem adferat, tamen priori non anteponit, sed vtramque iudicio Lectoris permittit. 2. Quia cur Augustinus priorem explicationem in dubium polle vocari existimarit, non ea fuit causa, quod de re ipsa vlllo modo dubitaret, fueritne S. Petrus caput Ecclesie, & princeps Apostolorum; cum primatum Petri, eiusque summam in vniuersam Ecclesiam auctoritatem etiam alijs locis constantissime vbique professus sit Augustinus vt tract. 56. in Ioannem, & lib. 2. de baptismo contra Donatistas cap. 1. ita vt quamuis de illius loci explicatione dubitaret Augustinus, de veritate tamen significata esset certissimus. 3. Causa, qua ad eam dubitationem motus fuit, Augustinus, ex dictis aperte & euidenter nulla esse conuincitur. Nititur enim illa variatione terminacionis, quæ in voculis *Petrus* & *petra*, iuxta grecum & latinum textum, cernitur; quasi idcirco illa quidem ad Petrum, hæc vero ad Christum potius spectet; cum tamen ea vocum differentia nec communi explicationi quidquam obstat, vt demonstrauimus; nec in lingua Syriaca qua Christus vsus est, vlllo modo reperitur. Ex quibus facile colliget lector, an hæc Augustini qualisqualis dubitatio, nullo sane fundamento nixa, eiusmet foris repetita, & communi om-

nium ceterorum Patrum, tam qui ipsum antecesserunt, quam qui subsequuti sunt explicatiōni in Ecclesia tanto iam tempore palam decantata, & ab ipso CHRISTO tam clare & perspicue tradita, præiudicare quidpiam debeat: præsertim cum ipse quoque Augustinus rem hanc omnem denique lectoris arbitrio permittat.

59 Alterum argumentum superioribus eiusdem loci Matthæi. *Et tibi dabo claves regni cælorum: Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum in cælis; & quodcumque solueris super terram, erit solutum in cælis.* Vbi per *Claves* intelligi summam potestatem regendi & gubernandi Ecclesiam, patet tum ex quotidiano usu ac praxi etiam secularis Reipublicæ; tum ex analogia ipsius scripturæ: siquidem etiam Isaïæ 22. v. 22. & Apocal. 3. vers. 7. eodem modo per *clavem* *Domus David* summa potestas in Ecclesia gubernativa designatur.

60 Has igitur claves Ecclesiæ cum Christus, in præsentia quidem Apostolorum, sed inter Apostolos soli Petro tradiderit; manifestum est, summam potestatem regendi Ecclesiam soli Petro traditam fuisse. Neque enim vspiam legimus, ipsas quoque claves regni cælorum cæteris Apostolis fuisse traditas; sed usum duntaxat clavium, sub Petro summo clavigero, ipsidem fuisse attributum, Matthæi 18. vers. 18. & Ioannis 20. vers. 23. ut scilicet intelligeremus, Apostolos aliquam sane in Ecclesia potestatem ligandi & solvendi habuisse, sed supremam non habuisse; eo quod in usu clavium Petri directioni subiacerent. Et vero parum interest, siue dicamus, claves Petro datas fuisse; ut supremo capiti Ecclesiæ; siue quis dicat, claves datas fuisse Petro, ut Ecclesiæ personam sustinenti. Idoc ipso enim recte Ecclesiæ personam sustinebat Petrus quod eius ipse supremum esset caput: siquidem priuatus quisque Reipublicæ personam sustinere non solet, sed Consul; sicut etiam Imperij Imperator.

61 Secundus locus noui testamenti quo eadem potestas Petro denuo fuit à Christo confirmata, habetur Lucæ 22. à vers. 24. vbi hæc leguntur: *Facta est autem contentio inter eos, quis eorum videretur esse maior. Dixit autem eis; Reges gentium dominantur eorum, & qui potestatem habent super eos, beneficii vocantur. Vos autem non sic: sed qui maior est in vobis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, sicut ministrator. Nam quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat: vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus, regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo: & sedetis super thronos, iudicantes duodecim tribus Israël. At autem Dominus: Simon, Simon. Ecce satanas expetiuit vos ut cribraret, sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.*

62 Ex quibus verbis, ad probandum Petri primatum, ita argumentamur. Quando in aliqua fa-

milia, præsentem hero, oritur inter domesticos contentio de primatu, seu de præcedentia; & herus ipse peregre abiturus, conscius litis, eam componat ac definiat, omnium quidem animos egregijs donis ac pollicitationibus lenit ac mitigat; attamen minime interim negat, aut dissimulat, aliquem inter eos esse, aut fore superiorem; sed hoc ipsum potius aperte asserit, præscribendo modum regendi Superiori; quem ipse etiam mox postea quasi digito demonstrando, sigillatim alloquens, non solum suam illi peculiarem gratiam & benevolentiam addicat, sed insuper etiam ei hoc officium ac mandatū iniungat, ut ceteros domesticos, aliquando forsitan nutantes, quoad opus fuerit, confirmet ac roborer; tum certe dubium minime est, & aliquem in familiæ gubernatione, & hunc ipsum ab hero ceteris esse prælatum, aliorumque Caput designatum.

63 Sed ita res se habet in proposito. Orta enim erat contentio inter Apostolos, velut domesticos ipsius heri ac patrisfamilias Christi, de primatu & præcedentia; idque in præsentia ipsius Christi, paulo post ex hac vita discessuri, eo-que consilio, ut ex Evangelica relatione patet. Eam litem ut componat ac definiat Christus, omnium quidem Apostolorum animos vniuersim egregijs donis ac pollicitationibus tenet ac mitigat, dicendo; *Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis* &c. *ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo, & sedetis super thronos, iudicantes duodecim tribus Israël:* at nunquam interim negat, nec etiam dissimulat, aliquem inter eos esse aut fore superiorem, sed hoc ipsum potius aperte asserit, præscribens modum regiminis Superiori, his verbis; *Qui maior est in vobis, fiat sicut minor, (studio seruiendi & commodandi;)* & *qui præcessor est, sicut ministrator:* quod ipsum suo simul exemplo confirmat, *Ego autem* &c. Et mox postea quasi digito demonstrans Superiorem, Petrum vnū ex omnibus sigillatim alloquitur, suamque illi coram omnibus peculiarem gratiam & benevolentiam addicit: *Simon Simon* &c. *Ego autem rogavi pro te* &c. atque insuper & hoc ipsum etiam officium imponit, ut olim ipse conuerlus confirmet fratres suos, ceteros nempe Apostolos, eorumque successores; quoties hac eis confirmatione opus esset. Quis ergo dubitet, à Christo vnū aliquē, & quidem hunc ipsum Petrum, in quem iam antea tam euidentis primatus promissio aliq; eius indicia congruebant, confirmatâ promissione antea factâ Matthæi 16. ut dictum, cæteris prætulisse, adeoque omnium Apostolorum caput designasse?

64 Tertius locus, quo idem primatus Apostolo Petro iam antea quidem Matthæi 16. promissus, & Lucæ 22. confirmatus, re ipsa postea à Christo traditus ac consignatus fuit, habetur Ioannis 21. à v. 14. vbi hæc verba leguntur: *Hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis, cum resurrexisset à mortuis. Cum ergo prandissent, dicitur Simoni Petro IESVS: Simon Ioannis, diligis me plus his? dicit ei: Etiam Domine, tu scis, quia amo te*

Dicit ei: *Pasce agnos meos.* Dicit ei iterum: *Simon Ioannis dilige me?* ait illi: *Etiam Domine, tu scis quia amo te.* Dicit ei: *pasce agnos meos.* Dicit ei tertio. *Simon Ioannis amas me?* Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, amas me; & dixit ei: *Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te.* Dicit ei: *pasce oves meas.*

66

Ex quibus verbis Petrum à Christo accepisse potestatem supremam pascendi, adeoque regendi omnes omnino agnos & oves Christi, quæ ad eius ouile vnquam pertinerent, adeoque eam ipsam potestatem & auctoritatem, quæ ei promissa erat Matthæi 26. & denuo confirmata Lucæ 22. aperte patet ex verbis & circumstantijs huius loci. Aderat siquidem iam tempus, quo Christus post Resurrectionem suam, ex decreto æterni Patris, terras in specie quidem visibili relicturus, cælofque conscensurus erat: hic iam res ipsa postulabat, vt Ecclesiæ suæ ac ouili benignissimus Pastor de Vicario stabili prouideret, qui suo ipsius Christi loco vniuersas oves præsentis, seu aliquando futuræ regeret & pasceret. Non exciderat ipsi interim è memoria, quemnam ex Apostolis iam dudum ante mortem, duplicatâ promissione, ad hoc munus destinasset, nempe quod Petrum designasset *petram*, super quam ipse vniuersam Ecclesiam suam ita esset ædificaturus, vt nec portæ inferi quidem contra eam essent præualituræ; quodque illi simul clauis regni cælorum pmisisset, Matthæi 16. & deniq; quod paulo ante mortem, eidem Petro veluti Maiori domus officij ipsos etiâ Apostolos olim in fide confirmadi comendasset Lucæ 22.

67

Itaque vt hoc negotium penitus absolueret, atque potestatem Petro iterato iam promissam, re ipsa tandem traderet, coram sex alijs discipulis velut testibus, è quibus etiam Iacobus & Ioannes rerum quarumque maximarum alias, etiam vna cum Petro inspectores ac testes fuerant, solemnè quasi stipulationis formulâ ter repetitâ vsus, Petroque de amoris affectu, quem in pastore sciret vel maxime esse necessarium, ter rogato, terque restato, ter ipse vna eademq; statâ verborum formulâ pastoris vniuersalis super vniuersum ouile suum auctoritatem tradit, dicendo *Pasce agnos meos, pasce oves meas.* Vbi cum Christus nullam penitus ouem ex suis ab auctoritate & iurisdictione Petri, velut constituti Pastoris, exceperit, temerarius sit, quisquis vnicam exceperit. Ex quibus proinde constat, S. Petro summam post Christum potestatem ac auctoritatem regendi ac pascendi vniuersum ouile dominicum, omnemque adeo in terris Christi Ecclesiam ad finem vsq; mundi futuram, fuisse commendatam.

68

Et confirmatur hæc explicatio quia vocabulum *pasce*, vti & apud græcos verbum *μῆναινα*, & apud Hebræos *Rahah*, tum apud prophanos scriptores, tum in ipsa etiam scripturâ non solum *pasce*, sed etiam *regere* significat; speciatim 2. Reg. 5. v. 2. & Ezechielis 34. v. 23. vbi de Christo dicitur: *Et suscitabo super eas pastorem vnum, qui pascat eas, seruum meum David: ipse pascet eas, & ipse erit eis in pastorem.* Et Isaia 44. v. 28. Regi Cyro dicitur: *Rohi, pastor meus es.* Et Homerus l. 2. Iliados, Regem Agamemnonem sæpe vocat *μῆναινα λαῶν, pastorem populorum.*

Atque ex eodem loco Petri primatum afferunt etiam Origenes in caput. 6. ad Romanos, Chrysofomus homil. vlt. in Ioannem & libro 2. de sacerdotio in principio, & homil. 1. de poenitentia, Ambrosius libro 10. in Lucam cap. 24. Gregorius libro 4. registri epist. 32. & Theophylactus in eundem locum Ioan. 21. Optime Cyprianus lib. de vnitae Ecclesiæ cap. 3. vtrumque locum, primum & tertium coniungens, ait: *Loquitur Dominus ad Petrum: Ego dico tibi, inquit, quia tu es Petrus, & super illam petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non vincunt eam. Et tibi dabo clauis regni cælorum, & quæ ligaueris super terram, erunt ligatæ & in cælis &c. Et iterum eidem post resurrectionem suam dicit: Pasce oves meas. Super illum vnum ædificat Ecclesiam suam, & illi pascendas mandat oves suas &c.* Ex quibus proinde etiam eadem assertio comprobatur, consentiente Patrum auctoritate, quos circa primum & tertium locum retulimus.

69

Secundo probatur eadem assertio ex figura veteris testamenti; in quo itidem suprema iudicandi & regendi Ecclesiam auctoritas, ad vnum aliquem summum Sacerdotem pertinebat, vt patet Deuteronomij 17. vers. 12. post constitutum in genere Sacerdotum Tribunal, speciatim de summo Sacerdote subiungitur: *Qui autem superbiert, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, & auferes malum de Israel; cunctusq; populus audiens timebit, vt nullus dein ceptus intumescat superbia.* Et 2. Paralipomenon 19. post commendatum itidem generale tribunal Sacerdotum, mox subiungitur v. 11. *Amarius autem Sacerdos & Pontifex vester, in his, quæ ad Deum pertinent, præsidebit.* Vbi itidem suprema auctoritas iudicandi ad summum Sacerdotem reuocatur. Et denique illud Malachiæ cap. 2. vers. 7. *Labia Sacerdotis custodient scientiam; & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est; ad summum itidem Sacerdotem speciatim pertinet. Cum igitur figuratum figuræ respondere debeat, necesse est, vt etiam in Ecclesia Christi, post eius in cælos ascensum, inter ipsos Apostolos vnus aliquis cæteris emineat, qui tam Apostolorum, quam ipsius Ecclesiæ visibile caput extiterit; neq; vero id alij quam Petro vel per somnium tribui potest.*

70

Tertio idem probatur ex alijs pluribus prærogatiuis, quibus idem Apostolus Petrus sæpe alias in scriptura cæteris Apostolis præfertur. Ita enim I. Matthæi 10. v. 2. vbi numerus Apostolorum initur, eorumq; catalogus refertur, non solum in actu quasi exercito primo loco refertur Petrus, quod alibi sæpius factum; sed etiam expresse, & in actu signato, *primus* dicitur, idq; non ordine vocationis, quia Andreas prior vocatus erat Ioannis 1. Neq; ratione ætatis; non solû quia in Ecclesiastica congregatione, vbi de personarum gradibus & ordine agitur, solius ætatis nulla habetur ratio; sed etiâ quia multi verius putant, Andream fuisse seniores, vt post Epiphanium, hæref. 5. docent Baronius tom. 1. Annalium Anno Christi 3. i. n. 23. Lorinus in caput. 1. Actorum v. 13. Serrarius in tract. de Apostolis & alij,

71

tamen

tamen si oppositum docuerint Chrysoströmus apud eisdem, & Cassianus lib. 3. de incarnatione c. 12. sed ordine utiq; dignitatis & preeminentia.

II. Vnus omnium nomine Petrus respondet, vniuersim Apostolos interroganti: *Vos autem quomodo esse dicitis?* III. Christus pro se tantum, & Petro, tributum soluit, Matthæi 17. v. 26. IV. Secretissimis quibusque mysterijs à Christo testis eum paucis adhibetur, ut in domo Archifynagogi, in monte Thabor, & Oliueti; simulq; primus ubique inter socios refertur, Marci 5. Matthæi 17. & 26. V. Peculiariter Christus pro Petro orat, ne fides eius deficiat Lucæ 22. v. 32. VI. Primo inter Apostolos Petro à Christo pedes lauantur, Ioannis 13. v. 6. VII. Primo inter Apostolos Petro Christus resurgens apparet, Lucæ 24. v. 34. & 1. Cor. 15. v. 5. VIII. Primus Apostolorum cœtum post Christi Ascensionem colligit, ac restaurandū docet, Actuum 1. v. 16. IX. Primus post acceptū Spiritum sanctum, in conuentu Apostolorum, Euangelium palam promulgat Act. 2. v. 14.

X. Primus inter Apostolos publico miraculo fidē confirmat Act. 3. v. 6. XI. Primus iudiciariam potestatem in Ecclesia post Christum palā exercuit, damnando Ananiam & Saphiram, Actuum 5. v. 1. XII. Primus diuinitus edocetur de Euangelio etiā Gentibus prædicandō; ijsq; in Ecclesiā admittendis, Act. 10. v. 13. XIII. In primo generali Concilio Apostolorū primus Petrus sententiā tulit, cui omnes Apostoli acquieuerunt, Actuum 15. v. 7.

Deniq; quod ad rem vel maxime pertinet, solus inter Apostolos Petri nomen Christus ipse mutauit atque ita quidem, ut pro Simone eum vocandū statueret *Cepham*, siue Petrum Ioannis 1. v. 42. Cur? nisi ut officio ac muneris suo futuro, ab initio statim conueniens nomen obtineret, ac ex Simone seu *audiente*, & communi discipulo Christi, re ipsa quandoque suo tempore fieret *petra* Ecclesiæ & caput Apostolorum.

Ex quibus etiā colligitur, falsum esse, quod Sectarij dicūt, Petrum suam illam potestatem nunquam exercuisse. Quod autem minus frequenter aduersus Apostolos eam potestatem exercuerit, ratio est; quia eorum singuli Spiritu Sancto repleti, pro sua quidem persona, externi moderatoris ope in actu secundo non admodum indigebant.

Quare etiam Chrysoströmus homil. 21. in Acta: *Vtique*, inquit, *Petrus primus inuenitur. Quando eligendus Apostolus, hic primus; quando loquendum Iudeis, non esse Apostolos ebrios: Quando curandus claudus; quando concionandum; quando agendum contra Principes; quando contra Ananiam; quando ab umbra sanationes fiebant, hic erat. Et ubi quidem erat periculum hic, et ubi moderatio. Vbi autem tranquillitate res erant plena, communiter omnes. Sic non exigit honorem maiorem.* Quod etiam de Romano Pontifice habet Gregorius Magnus lib. 7. epistol. 64. cum ait: *Si qua culpa in Episcopis inuenitur, nescio quis Episcopus Sedi Apostolica subiectus non sit. Cum vero culpa non exigit, omnes secundum rationem humanitatis aequales sunt.*

Quinto probatur assertio ratione. Si enim post Christi ascensum, nullus inter Apostolos Christi Vicarius, qui visibile totius Ecclesiæ caput esset, relictus est, necesse est, Ecclesiæ regimen esse mutatum; ita ut ex Monarchia transiret in Aristocratiam: consequens autem est falsum & absurdum: Ergo, &c. Maior probatur: quia regimen cuiusque communitatis desumitur ex eiusdem magistratu visibili; & quidem si Monarchicum regimen sit, à supremo capite visibili. Cum ergo constet, CHRISTVM cum in terris ageret, fuisse Caput visibile totius Ecclesiæ, ipsumque adeo Ecclesiæ regimen fuisse Monarchicum, sane fatendum est, regimen illud fuisse mutatum, si Christus nullum supremum Caput visibile in terris, secundarium quidem, sibi subordinatum post se reliquerit. Minor itidem probatur, quia si Ecclesiæ regimen ex Monarchia fuisset mutatum in Aristocratiam, sequeretur ipsam quoque totam Ecclesiam fuisse mutata; ac proinde nec eandem nunc esse Ecclesiam, quæ fuit viuente Christo in terris: quia vnitas politici corporis maxime desumitur à ratione & modo policia ac gubernationis siue regiminis.

Ex quibus denique recte cum S. Leone episc. 89. ad Episcopos Viciensis Prouinciæ concludimus: *Quisquis Petro principatum estimat denegandum, illius quidem nullo modo potest diminueri dignitatem; sed inflatus spiritu superbia sua, semetipsum in inferna demergit.*

ASSERTIO V. Est & semper in Ecclesia fuit vnus aliquis, qui Apostolo Petro defuncto in eadem suprema (Christo tamen subordinata) Ecclesiam gubernandi & regendi auctoritate & potestate, summique ac ordinarij Pastoris munere, diuino iure succederet. Hanc Catholicam assertionem bene tuerentur & explicant Turcremata lib. 2. de Ecclesia cap. 17. Caietanus de auctoritate Papæ & Concilij cap. 4. Canus lib. 6. locorum cap. 3. Stapletonus in relect. controuers. 3. q. 2. art. 1. Gregorius de Valentia hic quaest. 1. punct. 7. §. 15. & Bellarminus lib. 1. de Romano Pontifice.

Definitur eadem assertio in Concilio Constantiensi sess. 15. in qua hi Wicleffi errores damnantur: nimirum 7. *Petrus non fuit, nec est caput S. Ecclesiæ Catholice.* Et 13. *Papa non est manifestus et verus successor Petri.* Et 27. *Non est scintilla apparentia, quod oporteat esse unum caput in spiritualibus regens Ecclesiam, quod semper cum ipsa militante Ecclesia conuersetur et conseruetur.* Quos Wicleffi errores etiam Lutherus, Caluinus, & alij huius temporis sectarij sunt sequuti.

Probatur autem assertio Catholica primo, iisdem tribus scripturæ locis, quibus antea probauimus, primatum Ecclesiæ fuisse penes S. Petrum; quosque non modo hætenus ad eum sensum interpretati sunt Patres & Concilia; sed qui ipso etiā verborum sono & contextu eundem sensum, aperte præ se ferunt. Nam cum absolute dixerit Christus, ad Petrum, *Super hanc petram adificabo Ecclesiam meam; Pasce oves meas*, necessario intelligendū id est, tum de vniuersa Christi in terris

Ecclesia.

Ecclesia, vsque ad finem mundi existente, tum generatim de omnibus Christi ouibus, quouis tempore existentibus; idque etiam ob eam causam, ne dicendum sit, Ecclesiam successu temporis, suo illo fundamento fuisse destitutam, super quod ab ipso Christo antea fuerat ædificata, aut ouile Christi, officio supremi Pastoris à Christo constituti fuisse postea spoliatum: atqui fieri non potest, vt vel Petrus in propria persona fundamentum sit totius Ecclesiæ ad finem vsque mundi futura; quando iam in cælis existens, nullam in Ecclesiam auctoritatem seu potestatem exercet; aut vt is in propria persona pascat oues omnes Christi, veram ijs fidei doctrinam proponendo, & quæ circa illa controuersa sunt definiendo: ergo necessario illa ad Petrum pertinere existimanda sunt non solum secundum propriam eius personam, sed etiam quantum ad eiusdem Successores, continua successione in Ecclesia permanentes. Quod ipsum etiam nomen & officium tam fundamenti, quam pastoris indicat. Nam & illud sua natura perpetuum est, quamdiu ædificium durat; & officium pastoris institutum, non minus durabile esse debet, quam ipsum ouile.

79

Quæ etiam argumentatio hoc syllogismo clarius explicatur. Nam potestas illa & auctoritas, quæ iuxta Christi promissionem, Ecclesiam perpetuo sustinere, pascere, & aduersus quosuis aduersariorum impetus immotam tueri debet, necessario esse debet potestas seu auctoritas ordinaria, ac in Ecclesia permanens; ac proinde non in solo Petro, sed & in eius Successoribus duratura: Potestas & auctoritas Petri, iuxta Christi promissionem, vniuersam Christi Ecclesiam perpetuo sustinere, pascere, & aduersus quosuis aduersariorum impetus immotam tueri debet: Ergo potestas & auctoritas Petri necessario esse debet ordinaria, & in Ecclesia permanens; ac proinde non in solo Petro, sed & in eius Successoribus perpetuo duratura.

80

Secundo probatur eadem assertio ex figura veteris testamenti, ducto argumento à minori ad maius. Nam vt superius dictum, in Synagoga, semper ac perpetua successione, vnus aliquis erat Summus Pontifex, qui suprema potestate in spiritalibus Synagoga præset, eamque gubernaret: Ergo id multo magis tribuendum est Ecclesiæ. Consequentia probatur. Nam præterquam quod omnia in figura illis contingebant 2. Corinth. 10. negari certe non potest, Deum non minus prouide & sapienter prospexisse Ecclesiæ Christianæ, quam Synagoga; ad perfectionem autem prouidentia pertinet, vnum caput visibile tantæ communitati præficere.

Tertio, probatur continua praxi & sensu ipsius Ecclesiæ, vt dicitur dubio sequenti: cui quantum sit deferendum, patet ex illo Apostoli 1. Tim. 3. v. 15. vocantis Ecclesiam *columnam & firmamentum veritatis.*

81

Quarto, probatur assertio rationibus. I. Necessarium est ad bonum regimen Ecclesiæ, & vnitatem in ea conferuandam, præter congregationem & Concilium generale Episcoporum, vnum

aliquem inter ipsos Episcopos esse supremum caput & moderatorem totius Ecclesiæ, qui eam, quæ ad bonos mores & doctrinam Ecclesiæ pertinent, suprema auctoritate definire ac præscribere possit: Ergo re ipsa existat in Ecclesia vnum aliquod eiusmodi supremum caput, continua successione permanens. Antecedens patet; tum quia controuersia de fide, quæ nec propter summam varietatem nationum, statuum, ordinum, ac ingeniorum, necesse est in Ecclesia frequenter oriri, nequeunt sufficienter determinari per Episcopos, si inter eos non sit aliquod supremum Ecclesiæ caput; non solum quia tunc nullus erit, qui cum auctoritate, quoties opus sit, possit Episcoporum Concilium cogere; sed etiam quia moraliter impossibile est, pro qualibet controuersia definienda, generale Episcoporum Concilium conuocare: Particularia autem Episcoporum iudicia, nec infallibilia sunt, nec ad fidei vnitatem in Ecclesia seruandam sufficient, vt patet, & dictum quæst. præced.

II. Petrus iam in cælo existens, vel adhuc manet Ecclesiæ caput, fundamentum, & petra; vel non. Non primum; quia sic duo essent inuisibilia capita Ecclesiæ; nimirum Christus, & Petrus: cum tamen præter Christum, inuisibile caput Ecclesiæ, omnium sententiâ, nullo alio inuisibili capite opus sit. Si secundum dicitur, necesse est, aliquem alium Petri Vicarium pro capite & fundamento Ecclesiæ fuisse substitutum; ne fatendum sit, Ecclesiæ corpus & ædificium periisse.

III. Si Petro in Ecclesiæ gubernatione nullus successit, necesse est Ecclesiæ regimini formam fuisse mutatam; ita vt ex Monarchia transferretur in Aristocratiam, aut oligarchiam, seu democratiam: consequens autem est plane absurdum; quia sic ipsum etiam corpus Ecclesiæ mutatum fuisset, vt superius in simili dictum: Ergo, &c.

ASSERTIO VI. Alia est ratio cæterorum Apostolorum, quibus etsi quidam in Ecclesia pastores, scilicet Episcopi; non tamen in pari & æquali omnino potestate successerunt. Explicatur & probatur assertio. Apostoli enim in Ecclesia duplex sustinebant officium, saltem ratione distinctum; vnum extraordinarium, legationis à Christo immediate demandatæ, quatenus videlicet erant Apostoli seu legati à Christo missi, ad prædicandum & plantandum Euangelium in toto mundo. De quo S. Paulus 2. Corinth. 5. v. 20. *Pro Christo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos.* Et Ephes. 6. v. 20. *Pro quo legatione fungor in catena; ita vt in ipso audeam, pro vt oportet me loqui.* Alterum ordinarium, secundum quod & ipsi, tanquam pastores & rectores Ecclesiæ, ac Episcopi animarum, potestate quidem ordinis ipsi Petro pares, potestate autem iurisdictionis eodem inferiores, alijs vero Sacerdotibus utroque modo superiores, poterant munia Episcopalis potestatis in designato cuique territorio exercere.

Nunc ergo in illo extraordinario officio, atque adeo in illa duplici prærogatiua Apostolatus, quæ superius assertione 3. explicauimus, nemo Apostolis successit: erat enim hoc munus legationis, extraordinarium. In illo autem ordinario pastoralium

munere

munere. Episcopi in Apostolorum locum subue-
sti sunt, vt docet etiam Concilium Tridentinum
sess. 23. c. 4. Episcopi enim potestatem ordinis eam-
dem omnino habent cum Apostolis; iurisdictioni-
nis autem potestatem, qua & Pontifice Romano
Petri successore inferiores sunt, & Sacerdotibus
alijs superiores, tantam omnino habent in sua
Diocesi, quanta particularium Ecclesiarum Pa-
storibus necessaria est. Quam rem pluribus pro-
sequuntur Caietanus de auctoritate Concilij
& Papæ cap. 4. Stapletonus in relect. controu. 2.
quæstio. 3. art. 3. Gregorius de Valentia hic q. 1.
pun. 7. §. 2. 4. & Bellarminus lib. 2. de Pontif. cap.
17. & lib. 4. cap. 24.

85 Ex quibus omnibus colligitur, duabus præ-
cipue rebus S. Petrum, tanquam Pastorem & cap-
ut totius Ecclesiæ, Apostolos antecessisse.
Vna est, quod ipse non modo potestatem à Chri-
sto accepit, in vniuerso mundo, pastorale suum
munus obeundi; sed quod etiam potestatem
quandam accepit in ipsos Apostolos, tanquam
eorum videlicet, & omnium Ecclesiæ membro-
rum visibile caput, vt assertione 4. probatum
est. Altera, quod ipse à Christo auctoritatem in
toto mundo accepit ordinariam, & perpetuo du-
raturam, atq; adeo ad posteros transmittendam;
Apostoli vero tanquam extraordinarij Legati;
quorum proinde potestas illa in toto mundo cum
ipsis Apostolis expirauit.

86 Addunt aliqui, Apostolos ipsam potestatem
sui Apostolici munere accepisse, non immediate
ab ipso Christo, sicut Petrus eam accepit, sed à
Petro. Ita Turrecremata libro 2. de Ecclesia cap.
17. & quidam apud Caietanum loc. cit. qui
volunt, tam potestatem ordinis Episcopalis, quam
iurisdictionis, Apostolis à Petro collatam fuisse.
Sed hæc sententia neque necessaria est ad prima-
tum Petri asserendum; & per se etiam minus
communis & probabilis est, vt recte notauit
Gregorius de Valentia loc. cit. Licet enim se-
cundum ordinarium processum, & spectatà Pe-
tri potestatem, ita fieri potuisset, tamen communi-
ter existimatur, gratuita & extraordinaria præ-
uentione diuina eam Petri potestatem in Apo-
stolis ordinandis & instituendis præuentam fuisse.
Nam quod ad potestatem quidem ordinis Sacer-
dotalis attinet, certum est, vt etiam Caietanus
notat, Apostolis eam collatam fuisse in vltima
cæna; siue totam & adæquate, tam quoad pote-
statem scilicet consecrandi Eucharistiam, quam
absoluendi; siue inadæquate, quoad potesta-
tem consecrandi tantum.

87 Quod ad potestatem vero ordinis Episcopalis
attinet, et si non improbabile est, quod Bellar-
minus lib. 1. de Pontifice cap. 23. ex Turrecre-
mata docet, solum Petrum à Christo, reliquos ve-
ro Apostolos omnes ab ipso Petro ordinatos fuisse
Episcopos: non minus tamen probabile vide-
tur, etiam cæteros Apostolos ab ipso Christo ordi-
natos fuisse Episcopos: cum satis certum sit,
eos auctoritatem Apostolicam in qua haud dubie
etiam includitur ordinis potestas, ab ipso Chri-
sto immediate accepisse; iuxta illud Ioannis 20.
v. 21. *Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me*

Tom. III.

Pater & ego mitto. &c. Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis; & quorum retinueritis retenta sunt. In quibus prima illa verba generalia sunt; & non male etiam ad Episcopalem gradum referuntur; sicut & illa Matth. 28. & Marci 16. *Euntes docete predicare.*

88 Neque in contrarium obstat illud Anacleti di-
stinct. 66. Canone Porro, vbi dicitur, Beatum Ia-
cobum fratrem Domini à Petro, Iacobo, & Ioan-
ne, Apostolis ordinatum fuisse primum Hiero-
solymitarum Archiepiscopum. Nam intelligi id
potest, de quadam loci designatione; non ipsius
Episcopalis ordinis collatione, vt bene etiam di-
cit Gregorius de Valentia loc. cit.

89 Similiter illud Actuum 13. de impositione
manuum Paulo & Barnabæ facta, eodem modo etiam
intelligi potest, de quadam declaratione, siue ap-
plicatione potestatis, iam antea diuinitus illis
collatæ, ad certum illud ministerium. Cuius rei et-
iam hoc indicium est; tum quod ibidem v. 2. di-
citur, *Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus, ad
quod assumpsi eos;* non ordinate: tum quod Paulus
Galat. 1. v. 1. expresse de se scribit: *Paulus Apo-
stolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum
Christum, & Deum Patrem;* ad rationem autem
Apostolatus etiam spectare potestatem ordinis,
& iam antea dictum, & recte etiam obseruauit
Caietanus de auctoritate Papæ & Concilij cap. 3.
Denique idem Apostolus Galat. 2. v. 6. ait: *Mihi
enim qui videbantur esse aliquid (nimirum Petrus, Ia-
cobus, & Ioannes) nihil contulerunt.*

90 Neque vero semper in scriptura per manus im-
positionem ordinatio designatur. Nam Actuum
9. vers. 17. Ananias Saulo manus imposuit, vt vi-
sum reciperet; quo tamē ipso nemo dixerit, Saulo
ordines ab Anania fuisse collatos; cū nec Saulo
baptizatus; nec Ananias esset Episcopus. Quā-
uis interim reuera non satis constet, quandonam
Christus Apostolis Paulo, Matthiæ, & Barnabæ
potestatem Apostolicam contulerit: etsi credibi-
le est, illo ipso tempore contulisse, quo in Apo-
stolos electi sunt, vt bene dicit Gregorius de Va-
lentia tom. 4. disp. 7. q. 16. pun. 3.

91 Potestatem denique iurisdictionis Apostolis ab
ipso Christo immediate collatam fuisse cit. Ioannis
20. *Sicut misit me Pater &c.* ex communi senten-
tia docet Bellarminus lib. 1. de Romano Pontifi-
ce cap. 12. & salsus lib. 4. c. 23.

92 Caterum contra hanc doctrinam, præsertim
assertione 4. de primatu Petri traditam, obijciunt
Sectarij primo nonnulla, quæ scripturæ explica-
tionem superius communi Ecclesiæ consensu
probatam, concernunt & impugnant; vt quod
per petram non designetur Petrus, sed vel Christus,
vel confessio Petri absolute spectata; item quod
per *claves* non suprema gubernandi auctoritas &
potestas in Ecclesia; per potestatem ligandi
& soluendi non ius cum auctoritate præcipien-
di, puniendi, dispensandi, sed solum pote-
stas prædicandi & absoluendi significetur.
Item quod *pascere* solum significet pabulum,
verbi diuini præbere, non ducere, non rege-
re, non punire; per oves non omnes, sed tan-

L

tum.

tum quasdam significari. Sed hæc omnia superius tum ex apertis scripturæ verbis, tum ex communi Patrum & Ecclesiæ interpretatione satis refutata manent.

93 Deinde vero directe aduersus ipsam conclusionem, & contra primatum Petri obijciunt. Sectarij primo. Christus est, & manet caput & fundamentum Ecclesiæ; neq; fundamentum aliud poni potest, præter id quod positum est, quod est Christus IESVS 1. Cor. 3. vers. 11. Et per se absurdum est, duo esse fundamenta & capita vnius domus & corporis: ergo Petrus non est fundamentum aut caput Ecclesiæ.

94 Respondeo, Christum solum esse præcipuum vndiquaq; ac primum fundamentum, & supremum caput; præter quod nullum aliud eiusdem ordinis & dignitatis constitui quoquam potest; post Christum autè, & sub Christo aliud agnoscitur fundamentum, & aliud caput visibile Ecclesiæ, nihil prohibet; cum ipsimet aduersarij vltro fateantur, cæteros quoque omnes Apostolos esse quædam Ecclesiæ fundamenta, vt manifeste patet Ephes. 2. v. 20. & Apocalypsis 21. v. 14. Neq; magis monstruosum sit Ecclesiæ corpus, quod plura capita metaphorice dicta, ac inter se subordinata habeat; quam quod vnius ac eiusdem regni terrestris duo quædam præcipua solent esse capita; Rex nimirum, & in absentia Regis, Prorex; ac sub his alia inferiora capita longe plura.

95 Secundo obijciunt. Nihil est Petro, promissum aut commissum, quod non etiam cæteris Apostolis communicatum sit. Sit Petrus petra, Apostoli autem sunt Ecclesiæ fundamenta Ephes. 2. Petro clauis soluendi & ligandi tradita sunt. Matthæi 16. Apostolis itidem: *Quæcumque ligaueritis &c.* Matthæi 18. Et quorum remisistis peccata &c. Ioannis 20. Petro dictum est. *Pasci oues meas;* reliquis vero ab ipso Petro dicitur: *Pascite qui in vobis est gregem.* Accedit, quod expresse nunquam Patres Apostolos reliquos Petro pares faciunt.

96 Respondetur, omnia ea, quæ diximus, singularia Petri esse. Nam Apostoli sunt quidem fundamenta quædam secundaria, superædificata suo quodam modo super ipsum Petrum, sicut & Petrus nititur summo illo lapide angulari Christo; attamen petram esse; ac post Christum primarium totius Ecclesiæ fundamentum, soli Petro tribuitur. Item Petro soli nominatim clauis tradita sunt, tanquam supremo Patrifamilias & gubernatori Ecclesiæ; reliquis vsus potius clauium, quam absoluta potestas ac possessio clauium tradita est.

Sicut enim clauis regni v. g. hoc est potestas regia, plenissime ac independenter quidem residet penes Regem, in absentia vero Regis apud Proregem; post proregem suo quodam modo etiam inferioribus regni Officialibus, quoad certa quædam munia, committitur: ita clauis potestatis Ecclesiasticæ plenissime sunt in Christo; post Christi ex hac vita discessum, in petro; post petrum & sub petro, in Aposto-

Denique soli petro omnes Christi oues vni-

uerfim, ac sine vlla exceptione commissæ sunt: ad cæteros Apostolos, eorumque successores, cum restrictione dicitur, & quidem ab ipso Petro, *Pascite qui in vobis est gregem*, hoc est, gregem vobis commissum. Dictum vero illud SS. Patrum quam vim habeat, diximus assert. 3.

Tertio petrus post promissionem illam à Christo factam Matthæi 16. varijs modis grauissime lapsus est. Vt quando mox ibidem incredulus fuit Christo suam passionem denuntiandi; à quo etiam idcirco audiuit: *Vade post me Satana*, Matthæi 16. item cum in ipsa passione CHRISTI, cum tertio turpissime abnegauit Matthæi 26. Ergo iure existimari non potest, petrum esse petram illam, super quam adificata sit Ecclesia. Respondetur, petrum tunc temporis, cum ita lapsus est, actualiter & re ipsa Ecclesiæ petram & fundamentum nondum fuisse; sed ex promissione Christi, post Resurrectionem eiusdem, primum implenda, futurum fuisse; vt superius dictum, & significatur etiam ijs verbis CHRISTI: *Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*: vt proinde neuter lapsus Ecclesiæ firmitati quicquam obstat; præsertim quando neuter illè error conuincit, petrum infidelitate peccasse. Nam primus ille ignorantie & hebetudinis defectum arguit; secundus in externa solum fidei confessione petrum demonstrat lapsum, non in interno fidei assensu. Denique particularis personæ lapsus, nihil obstat publicæ potestatis infallibilitati, iuxta illud Matthæi 23. *Quæcumque dixerint vobis, seruate & facite; secundum opera vero eorum nolite facere.*

Quarto. Galat. 2. vers. 7. & 8. significatur, diuisam fuisse iurisdictionem inter petrum & paulum, ita vt illi Iudæorum, hic Gentilium, cura & conuersio esset demandata, cum Apostolus dicat, sibi creditum fuisse Euangelium præparari, sicut Petro circumcissionis.

Respondetur; diuisionem hanc non iurisdictionis, sed prouinciarum fuisse; ad commodius propagandum Euangelium: quemadmodum etiam alij Apostoli inter se prouincias diuiserunt; cum tamen alioqui omnes generalem à CHRISTO potestatem accepissent, & prædicandi Euangelium omni creaturæ, Marci vltim. Qua de causa ipse etiam petrus Actor. 15. vers. 7. de seipso ait: *Vos scitis, quoniam ab antiquis diebus DEVS in nobis elegit, per os meum audire gentes verbum Euangelij & credere.* Et è conuerso paulus 1. Corinth. 9. vers. 20. ait: *Et factus sum Iudæis tanquam Iudæus, vt Iudæos lucrarer;* qui etiam ipse epistolam ad Hebræos scripsit. Diuisio igitur illa inter petrum & paulum facta est, vt petrus in Iudæorum, paulus in Gentilium conuersionem præcipue incumberet; cum tamen interim vterque ius haberet, tam Gentibus, quam Iudæis libere prædicandi, idq; pro renata gnauiter vterque præstaret.

Quinto obijciunt, quod Actorum 10. dubitat petrus, vtrum Gentilibus sit prædicandum, &

& ob prædicationem Gentilibus factam, reprehenditur ab alijs discipulis Actorum 11. Ad hoc quidam respondent, Petrum tunc reuera ignorasse, an esset prædicandum Gentibus; inter quos videtur fuisse Epiphanius hæresi 28. Quidam respondent, dubitasse Petrum, non vtrum Gentibus prædicandum, sed vtrum Gentiles ante baptismum essent circumcidendi: an potius incircumcisi ad baptismum admittendi: quæ postea quæstio agitata fuit in Concilio Apostolorum Hierosolymis Actorum 15. Ita Sanderus libro 2. de clauæ Dauid cap. 5. qui tamen addit, ex hoc ipso colligi primatum Petri, quod ei primum hæc veritas diuinitus reuelata, & per ipsum deinde alijs propofita fuerit.

101 Sed magis probatur responsio Bellarmini lib. 1. de Pontifice cap. 16. Petrum nihil horum ignorasse; sed reuelationem illam de linteo, ideo Petro factam fuisse, tum vt ipse Petrus sciret, iam tum tempus aduenisse prædicandi Gentilibus Euangelium, quibus aliquo iam ante ex CHRISTI mandato sciebat aliquando esse prædicandum; tum vt alijs, præsertim ex Iudaismo conuersis, eo facilius & efficacius posset respondere, & satis facere, si quando illum idcirco reprehensuri essent; vt factum est postea Actor. 11. Cuius quidem reprehensionis auctorem fuisse Cerinthum, priusquam aperte in hæresin incideret, notauit Epiphanius loc. cit. Tantum abest, vt existimandum sit, Petrum ab ipsis Apostolis idcirco fuisse reprehensum.

102 Sexto. Petrus Ecclesiæ præcipua negotia solus absque communi aliorum Apostolorum auxilio, non fuit executus, vt patet in electione Matthiæ Actorum 1. septem Diaconorum Actor. 6. & in definienda controuersia de religione Actorum 15. Ergo signum est, penes eum non fuisse supremam auctoritatem.

Respondetur, negando consequentiam; quia id non fiebat ex defectu potestatis, sed maioris commodi causa, vt nempe suauius & efficacius res transigeretur. Nam ad communem Ecclesiæ pacem, & auctoritatem Apostolorum conseruandam, & ad maius existimationis pondus ipsis rebus apud plebem conciliandum, conuenientius plurium suffragijs & iudicijs eiusmodi communia Ecclesiæ negotia fuerunt transacta; licet alioqui à solo Petro transigi possent: quemadmodum nunc etiam non à solo Papa, sed in generalibus quoque Concilijs eiusmodi grauiora causa solent diiudicari. Atque ita speciatim de electionibus illis docuit etiam Chrysostomus homil. 3. in Acta. Quid, inquit, an non licebat ipsi Petro eligere? licebat ei quidem maxime. Verum id non fecit, ne cui videretur gratificari.

103 Septimo Apostoli mittunt Petrum in Samariam Actorum 8. Ergo potius inferior fuit, quam superior. Respondetur, missum esse, non per imperium; sed per consilium & suasionem; quod etiam in pares aut superiores quadrare potest: sicut ab Herode missi dicuntur Hierosolymam Magi, Matthæi 2. & sicut Phinees

Sacerdos missus est à populo Israelitico ad filios Ruben, & Gad. Ad quem modum etiam Dauid per seruos suos à prælio abstinere persuasus fuit lib. 2. Regum cap. 18. vers. 3. & cap. 21. vers. 17.

Octauo. Paulus ad Galat. 2. ait: *Mibi autem, inquit, qui videbantur esse aliquid (loquitur de Petro, Iacobo, & Ioanne) nihil contulerunt etc. & dextras dederunt mihi & Barnabæ societatis.* Et itidem ait, *se in faciem Petro restitisse, quia reprehensibilis erat: Ergo Paulus superior fuit Petro.*

Respondetur ad singula; nimirum 1. Paulum tantum dicere, se, vt & alios Apostolos, suam auctoritatem, scientiam, & potestatem Apostolicam non à Petro, aut ab homine accepisse, sed à Deo, sicut initio eius epistolæ ipse significauit, quod etiam nos superius docuimus.

2. *Dextram* paritatem auctoritatis Apostolicæ significare; cum qua recte nihilominus consistere primatum Petri superius dictum est: eumque hoc ipso loco agnouisse Paulum, satis ipse indicat Galat. 1. vers. 18. cum ait: *se venisse Hierosolymam videre Petrum: nempe quia os Apostolorum Petrus erat, Princeps, & vertex ipsius cætus; propterea Paulus ascendit eum videre præ alijs, inquit Chrysostomus homil. 87. in Ioannem.* Quam causam etiam reddunt Ambrosius, Hieronymus, Theodoretus in eundem locum Galat. 1. & Tertullianus lib. præscript. circa med.

3. Quod ad reprehensionem illam attinet, respondetur, aliam esse reprehensionem & correctionem iuridicam quæ superioris est; aliam esse fraternam, quæ cum debita moderatione, quando necessitas id postulat, adhiberi potest etiam Superiori. Et talis fuit illa correctio Pauli aduersus Petrum. An autem re ipsa, & qua ratione Petrus ea re peccauerit, diximus tom. 2. disput. 5. quæst. 3. dub. 5. Cæteras cauillationes omitto: & plura videri possunt apud Bellarminum, lib. 1. de Pontifice cap. 26. 27. & 28. & apud Gregorium de Valentia hic quæstione 1. punct. 7.

DVBIVM III.

An Successor ille Petri, & omnium Episcoporum, adeoque totius Ecclesiæ visibile caput, & iudex controuersiarum fides, sit Pontifex Romanus.

Ad S. Thomæ 2. 2. q. 1. a. 9. & 10.

106 PROBAUIMUS dubio præcedenti Petrum fuisse caput Apostolorum, ac totius Ecclesiæ, eandemque potestatem & auctoritatem continua successione in Ecclesiâ perseverare: nunc breuiter videndum est, an is Petri Successor, sit Pontifex Romanus, & quo iure: huc enim spectat omnis illa dissertatio, quam